

СРПСКА НЕЗАВИСНОСТ

ЦЕНЕ ЗА СРЕДИНУ:
 НА ГОДИНУ 24 ДИНА, НА ПО ГОДИНЕ 12 ДИНА, НА ЧЕТВРТ ГОД. 6 ДИНА.
 ЗА ОСТАЛЕ ЗЕМЉЕ НА ВАЛТАВСКОМ ПОЛГОТНИКУ:
 НА ГОДИНУ 30 ФРАНАКА, НА ПО ГОДИНЕ 15 ФР. НА ЧЕТВРТ ГОД. 8 ФР.
 ЗА ДУБРОВНИК:
 НА ГОДИНУ 15 ФР. У ВАМК., НА ПО ГОД. 8 Ф. НА ЧЕТВРТ ГОД. 4 Ф.
 ЗА СВЕ ОСТАЛЕ ДРЖАВЕ:
 НА ГОДИНУ 36 ФРАНК., НА ПО ГОДИНЕ 18 ФР., НА ЧЕТВРТ ГОД. 10 ФР.

ИЗЛАЗИ У БЕОГРАДУ
 УТОРНИКОМ, ЧЕТВРТИКОМ, СУБОТОМ И НЕДЕЉОМ
 НА ЦЕЛОМ ТАБАКУ

УРЕДИШТВО ЈЕ И АДМИНИСТРАЦИЈА У КУЛИ Г. ТОМЕ АНДРЕЈЕВИЋА
 ОБЛИЖЊЕ ВЕНАЦ.

ЗА ОГЛАСЕ РАЧУНА СЕ:
 ПРВИ ПУТ 12 ДИНА ПАРА ОД РЕДА, А ПОСЛЕ СВАКИ ПУТ 6 ПР.
 ЗА ПРИЛОЖАНО 50 ПАРА ДИНА. ОД РЕДА.
 Рукописи шаљу се уредништву, а претплата администрацији
 „СРПСКЕ НЕЗАВИСНОСТИ“.
 РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ. НЕПЛАЋЕНА ПИСМА НЕ ПРИМАЈУ СЕ.

Како Виделовци подижу јавни морал.

Побожно може бити седа министар на своју лабаву столицу. Још побожније, ако је почетник. А још идеалније, ако никад и није служио као чиновник државу, па онако без концента кидише да оберучке „дрма“ земљом и народом. Но како су лабаве све те добре намере? Како брзо изневере оне? Како се ускоро продере јагњећа кожа и помолни и опакни журјачки зуб — који чуда чини по стаду у које је тако невинно ушао?! Но, као што је „за меједа скована сикира,“ тако и министар треба увек да се сећа да његова столица увек има ломљиве ноге. Министар увек треба да има своју капу на мети, да може с мирном савешћу рећи својим подчињеним „Збогом!“ — без зазора од закона о министарској одговорности, без плашње од јавног мњења.

Наравно — имаће министара, који ће се подругливо осменуги на ове наше венадлежне разговоре. Ако ће! Но — „ко се смеје најпосле, смеје се најслабије!“ Сваки ће министар имати кад да безпристрасно, као и сваки гледалац, размишљава о себи: и добро ће му бити, ако могне о себи добро рећи. Буде ли о својим делима другојачије морао судити — онда: не извињава незнање!

Па шта раде наши „виделовци“? Да они не помисљају да су смртни грешни и пролазни људи, то знамо, али по свој прилици да би уз то требало да су мало бољи по што су и то не држимо за излишну жељу у њином интересу. Колико су ови људи привредили земљи за својих историјских 18 месеци, о којима говораху онако свечано о васкрсу? Колико су они уништили неправде и облагородили људство — они, који пљивају у таласима од ума и купају се у вировима поштења? Треба ли да говоримо о истрошеним диспозиционим фондовима? Треба ли да говоримо о ненаситним срединама њиховим, који би сваки дан по један указ, по један орден и по једну дијурну? Је ли нужно да говоримо о газдинству? О мудрим уговорима? О положају и угледу Србије на страни? О државном кредиту? Да ли да будимо ону народну мисао, за коју дневно недалеко од границе Краљевине Србије гину и умру, неки од ножа и олова а неки од глади и студени?... Да ли све то да онет и по сто пута онет износимо као у огледало пред које да нагонимо наше министре да се огледају и да се виде? Да ли да подсе-

ћамо на дрско необзирање на законе и устав земаљски, за то јемство безбедности и реда? Да ли да помислимо све законе њихове, које створише за свој рачун, за рачун своје партије и своје дружине? И ако о свему томе будемо говорили, да ли ћемо исприети сва њихова прошла и скорашња дела? Нећемо! Њихово „најпосле“ још није дошло. — Али, ми им нећемо учинити то задовољство, да им дела њихова пређу раније у заборав. Ако њих не понижава да говоре неистину; неће ни нама бити дуго време да тврдимо истину. Редом ћемо само. За њима ћемо узастопце — па докле се стигне. Нама није дуго време. И ако њих не мучи савест за учињене послове; нас неће — за казивање тих послова. Они су кривци, а ми смо судија, мисмо опозиција.

Најновија заслуга „виделоваца“ јесте та, што су примили на себе да протитују јавну слободу штампе. Имајући само „Видело“ са своје стране они се не осећају моћни да одоле моћном нападу целокупне опозиције. У употреби јавне слободне штампе огледа се морал политичке партије снага и њена способност. Па како подижу и крене „виделовци“ јавни морал?? Као год што су на онако испале све њихове моралне фирме (као „влада добре воље,“ „влада „чисте уставности,“ „влада „пречишћавања,“ „влада „штедње“ и „слободе“ — и т. д.) — тако им је и подизање јавног морала спало најпосле на јаван шкандал, на протитуцију слободне речи, на — револверску штампу. Имајући на својој страни самовлашће, право оптужбе као и право суђења — они подпуштају да се о њином трошку може грдити ко год хоће: противници политички нарочито.

„Видело“ је, као орган српске (?) напредне странке предводило. За њим је срећно и славно неко време ишао „Радник“, и ако без јавног признања.

Наравно да је упоредо с тим, бар отворено један скоро упокојени „смешан“ лист. кад он није стигао да одушеви публику, — онда је прегрешт цекина почела чинити дар-мар с другог краја... Све сами споменици јавног морала! Све биљке, које је данашња влада подизала и плаћала, заштићавала и сад — плаћа. Ето то су жалосна оружја, којима се сузбија „безобразно јавно мњење“. То је достојна одбрана, још достојније владе. Наравно — свака врећа лађе закрпу. Али и то није било доста!

„Видело“ треба да се баца на „озбиљне“ „државничке“ послове; „Радника“ нема више — „а био је од времена на време непокоран слуга својих господара; — „смешни“ листићи тренутно „дејствују“ — — онда је се „виделовачка“ дружина затила нових творевина. Најновије детенце тога рода јесте један саблажљиви лист, печат наши дана, највернија слика „напредњачке“ практике и тактике, огледало „владајуће практике“ и сведоба жалосне и опале виделовачке садашњости, — један лист истог имена.

Ту, поштовани читаоче, наћићеш „Виделовце“ у свој њиховој наготи. Ту ћеш видети цвет њихових умова, и умотворина. Оно, чега би се сваки други стидио, то они нуде „са спуштеном ценом“ три пут недељно и пуне тиме бисаге поштанских коња, да им разносе то по целој српској краљевини, а и по иностранству, на повижење и уштрб оцне, коју Србија и јавни живот њен ваља да ужива на страни.

Тако „Виделовци“ умеју да владају! Тако они знају да дају такт јавном животу у једној целој краљевини! Тако они продужују већ одавно — тако ће, по свој прилици и даље, све до — краја! Али то је накосни ронац једнога грешника, који се копца и отима да дане душом још који дан. Али у кости зашла политичка зараза, и политичка туберкулоза, дају се, о ви несрећни „Виделовци“ исто тако мало с успехом лечити, као те болести у осталим живим организмима.

Од стране осталог света сљедоваће само искрено презрење. А једна читава партија и једна читава влада мора да страшно ниско стоји кад у ту болест падне: у болест јавне политичке проституције.

И ако те болести у свету има, сажалевамо да се она под високом протекцијом једне владе и једне партије у нашој земљи одомаћава.

У БЕОГРАДУ, 8. Априла.

На пољу „виделовачке садашњости“ појавило се једно ново публицичко љубре, које по задаху личи на покојно „Решето“ и „Домишљан“. То ново љубре изнели су „виделовци“ у нади да њиме прљају и друге поштене људе, те да свет не може лако распознати „виделовце.“

Кад цео народ српски тражи рачуна од упропашћених толиких милиона злосретним газдовањем „виделоваца“, они изнесе туђе рачуне, па у забуди препијају да су то чисти рачуни патриотских услуга и да немају никакве сличности са

прљавим рачунима „виделоваца“, које народ тражи. Тако они прво изнесе рачун о томе, како је наш уважени грађанин, Хади-Тома из патриотизма, отворио српској држави, или боље рећи садашњем министру војеном, кредит у Беоу од 20 хиљада дуката за потребу српске државе, па кажу да је он те паре примио „на име подизања устаника у Босни и Херцеговини!“ Па баш да је и за то, зар би то по вашем мишљењу, било непатриотско дело? Па баш и да је и на то име дала српска држава, зар ви докопавши се власти, смете издавати државну тајну? Пре сте извели неке црвене плакате те тиме денунцирали вашој пријатељској поједине политичке партије, а сад износите тај рачун, те денунцирате српску државу, па и оног министра, који је сада с вама, у вашем министарству!

За тим износите рачун, како је за време рата, из свију хришћанских земаља, а поглавито из братске нам земље Русије, обилата помоћ шиљата нашим рањеницима, преко познатог патриоте метрополи-та Михаила, који тада стојаше на челу добротворне установе — црвеног крста, па и рачун оног малог зајма, што се тада нашао у једној пријатељској земљи, који је такође у ратама преко тога честитог Србина шиљат. И те су услуге за вас сада грешне!

Па најзад, потражете и оне старе рачуне, о којима је некад било с ваше стране подметања ђенералу Велимарковићу, од кога се он онако јавно и онако сјајно одбранио, што ви никад нећете бити у стању, и ако би ми, ради угледа српске државе, то искрено желели.

Гледајући како ви сада те старе рачуне потражете а не показујете више рачуне који се траже, нама и нехотице пада на памет она прича, како је неки вешт лопов учинио знатну похару, па кад су га опазили и појурили, он бежећи поче и сам викати: „Држите лопова“, неби ли тиме забунно свет и у забуди умакао, да га не ухватите.

Но висте „виделовци“, и сувише обележени, да се можете помешати са другим поштеним људима и у њиховом друштву проћи непримени. У осталом, покушајте све, маскирајте се како најбоље знате, не би ли се провукли, само немојте никоме денунцирати српски народ, па ни вашем садашњем пријатељу, јер то је самртни грех, то је грех вапијући на небо, који се казни до деветог колена!

Један Инглез у Аустријској тавници
 (Отворено писмо Уреднику Лондонског „Ечо-а“)*

Господин Уредниче!

У вашем броју од прошлог петка прештампана је једна беседна задарског извештача швајцарских новина, „Die Basler Nachrichten“, о добро познатом

* Види број од 3 Априла Лондонског вечерњег листа „The Echo.“ — Ир.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

ауторитету у балканским питањима дописнику „Манчестарског стражара“, Г. Артуру Ц. Евансу који данас по самовољи Аустрије лежи у затвору у граду Кривошију. Претходно и тајна истрага коју над њим воде аустријске власти кажу да ће се ускоро свршити (добра вест) и да ће онда г. Еванс бити спроведен поротног суда заједно са другом му и књижевником српским г. Гопенхајмом, као и једним дубровачким трговцем по имену Александар. Тужба која се против нашег земљака одвија — као да је он писао у енглеским новинама по Аустрији увредљиве чланке — односи се без сумње на она ваљана писма његова ваљашем манчестарском савремену у којима је он тако дуго сликао недела Аустрије у оним покрајинама српским које јој и наша Инглиска у друштву са осталим силама потписанима берлинским уговором повратише. Оно се доиста и предвидети могло да ће ово бездушно поступање са већ израженим жељама народа Босне и Херцеговине за самоуправу или уједињење са слободном му браћом српским повести несретне плодове у виду кроничких потреса, немара и устанака; али се горња тужба у најмању руку зло сажале са оним скорашњим уверавањима аустријске штампе по којој се дотични званични корак противу г. Еванса (бајати) неосновни на његове новинарске радове. Ово велим и с тога што су се Аустријске власти одавно упудале биле да створе криклицу г. Евансу — да нибу какав год изговор у цели његовог изнаништва. — Као и да су му подметали само дело устанка — оно дакле што је у ствари било и могао бити природни исход саме аустријске политике и радње тамошње. Тако још у Јануару ове године пуштено је глас; да некакав Инглис по имену Еванс, буну протест свету у Далмацији плашећи га да ће сва младеж бити од једног отерана у војску.“ (Ја ово видим из „Ехо“ а од 17-ог јануара ове год.). Па онда ч, смо из уста једног аустријског министра: „да је А Еванс и још неки други Инглис (без сумње г. Стилман Пр.) што путује по Арбанији и уопште по балканском истоку — да су то тајни агенти г. Гледстона и његове „Hands off“ политике.“ — Сад се опет чује да ће г. Еванса онгузити и као правог аутора једне адресе Бошњака и Херцеговаца нашем Прејеру Гледстону коју ево ниже и прилажем с уверењем, да ће интересовати наше читаоце, по чија је права историја инак та: да је она послата из устанког логора на Виторану (босанско-херцеговачкој граници) под датумом од 2-ог Августа прошле године; да је прво штампана у београдском листу „Самоуправи“ а прештампана у беојкој „Новој Преси“ у прошлом Октобру одакле су неки одломци ушли и у наше журнале. Збоља спомена достојан је и тај факт да је један српски лист који то име и носе а налази у Захру Далмацији — дакле у истој држави Аустрији у којој и „Нова Преса“ — велим да је и тај лист покушавао да ту адресу доведе на протест забрану нашња. Сама адреса пак гласи. (долази текст адресе коју смо ми већ донели у једном од ранијих бројева — Ур.) — Као што се види овај документ (адреса) неноси само потпис православних воља устанка Бошњака и Херцеговаца

као на пр. чувеног Стојана Ковачевића, — који је и 1869 год. сретно учествовао у отпору Кривошијана аустријском новачењу — него још и имена турских браће који су се такође придружили овом устанку свесни заједничког српског порекла и народности као и везани истим везама. Публикацији ове адресе од стране „Нове Пресе“ сведочала је и једна дискусија у бечком парламенту — када су неки од потписника званично крштени „хујдучима“ — називом којим се противу Аустријске злоупотреве устан народ клеветало све докле год је бечки кабинет налазио за сходно да омаловажава српски покрет у Босни Херцеговини и Далмацији и док већ поста немогуће даље крити од јевропе праву озбиљност ситуације.

Понављам ствари стоје тамо тако озбиљно, да је и у нашој и у континенталној штампи поведена реч о сазнању новог јевропског коареса који би се имао банити ревизијом 25-ог члана берлинског уговора — по коме је Аустрија и окупирала Босну и Херцеговину. Ево тамо би наша Инглиска добила прилику да покаже неправду учињену овом народом 1878 год. од стране онзашњих заступника њених. Задовољење тежаља јадранских Срба на самоуправу и уједињење са књижевном Црном Гором и Краљевином Србијом било би доиста најбоље решење самог питања; а оно не само да би било у интересу правде и мира југоисточне јевропе него би одговарало и интересима британске трговине са балканским полуострвом одакле ју навала Аустрије све више и више потискује. — Што се пак Г. Еванса и његовог евантуалног суђења тиче, имао би казати, да ће овој случај интересовати наше јавно мњење. Збоља у старија времена овакав поступак какве стране сила према британском поданику г. Евансу ево висине наизвао би буран протест његових земљака и захтев за непремено објашњење; док би налож британској ескадри да се пркмакне Дубровнику брао оласио г. Еванса за недела. Али као што рекосмо ствар ће интересовати британску публику у колико се тиче принципа безбедности наших поданика у страним земљама јесам г. Уреднице С. С.

Лондон 31-ог Марта

Алфред Л. Харди

Од своје стране Уредништво „Ехо“ примећува ово о затвору и суђењу г. Еванса: „Г. Еванс се брани противу дописних тужба са самим текстом берлинског уговора — тврдећи: да пошто је по истом међународном акту, султан суверен Босне и Херцеговине то се он могао огрешити само о турског цара а не и о Аустријског кесара. У осталом, наставља „Ехо“ ако се сурадници и дописници наших новина у туђини могу гонити и хапсити за то што вихови листови доносе чланке непријатне по дотичне владе, онда ће се још многе тавинице јевропске имати напуити инглиским књижевницима. Та према томе сваки торијевски (анти-руски) журнал у Инглиској требао би досад да има по два или три сарадника своја у заточењу — можда и у Сибиру.“

Придружујући се овим изјавима праведнога гнева (од стране честитих земљака честитог г. Еванса) према делу и

поступку само достојном делата наше Бооне и Херцеговине, имамо да додамо: да је он у толико срамнији и гаднији у колико се врши над једним стрвним човеком који ма шта да је урадио, урадио је претходно поверив своју главу и слободу законима међународног гостопримства какви се у свакој цивилизованој (иа и нецивилизованој) земљи и држави урвљиво цене и поштују. — На да узмемо да је г. Еванс наравно са свесне тачке гледишта) и злоупотребио то гостопримство, Аустрија је једано у свом праву кад га са свога земљишта укљони — кад га изганаством казни — али ми се бодом гледано да се она поднесе флоту горд Албијона руга британској застави само апсећи и злостављајући најдостојније представнике и кајенте њене. Ми нећемо ни са ким душу да грешимо па ни са садашњим британским министром својних послова; али мислимо да се лорд Гранвил нимало неодоужује народом и историјом осветаштој пошатици Велике Британије кад се задовољава са шриворством каквог Каролија или Калнокија; и кад виртуално откажује ефективну заштину сопственим држављанима. Вера и нада устаног и борећег се срвства неће дабогне, пропасти, са јунаштва и освете шарене Аустрије над пријатељским неважашљеним дописанима страним али у интересу утгаде саме Велике Британије као и залог противу понављања подобних напада на њену част ево опомињемо се ове мудре пословице, која гласи: „Charity begins at home!“ — Од своје стране ми, као Срби с бољним учешћем доиста али и с повољом и утехом бележимо и дењимо бајронско завађење и држале — г. Артура Чана Еванса — и верујемо да наша народна ствар није више давленица лаба на глвој шучици светског насиља и неправде кад се за њу овакви жртви налазе — овака срца покреху оваки дугови боре — једном речју — оваки туђини тавнују и страдају!!!

Н. С. Јевановић

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД

У прошлome броју нашега листа своопштили смо читаоцима две значајне депеше, из Скадра и са Цетиња, о најновијој крвавој битци у Кривошијама. Битка је свршена с поразом аустријских трупа, које су Кривошијани гонили до дворичког ждрела и Јанковог врха, дакле ни више ни мање већ управо до овог места, са којег су Аустријанци нападали. Ово је већ друга већа борба која се с победом Кривошијана свршила, и о њима ни трага ни гласа у аустро-угарском новинарству, нити у званичним извештајима аустријских команди са бојнога поља. Очеvidно је да аустро-угарске власти крију право стање ствари, прво да покрију своју бруку и срамоту,

а друго да одузму прилику делегацијама, да се и са стране неуспеха аустријских операционих трупа не би изјаснили против тражених милиона. Нема сумње да је ово шеврдање „моћне“ и „силне“ Аустрије знак колко немом њене да савлада устанак на југу Далмације и у Херцеговини, у толико више и знак унутрашњег раздора и слабости управних кругова, који су силом околности принуђени да крију истину и да најкрупније измишљотине о бајати угушеном устанку продају аустро-угарским народима. То је најбољи доказ унутрашњег трудежа државног, то је од прилике сличан појав са оним у нашој отаџбини, где влада никако не излази званично на среду са рачуницама железничких обезвница, а овамо преко својих људи и органа труби на сва уста, да Србија нема штете од банкротства Бонтуовог. Радознали смо само, коме припада првенство за овај оригиналан проналазак обмањивања јавног мишљења, да ли аустријским да ли српским државницима!?

— У исто време, кад нам са бојништа стижу вести о победи Кривошијана над аустријском војском, аустро-угарски заједнички министар спољних послова, гроф Калнокија, изјављује у бечким делегацијама, да се ситуација у побуњеним крајевима знатно поправила, пошто је устанак фактично угушен.“ Ово је већа провија на право стање ствари од саме некадашње охоло и безобразне изјаве бившег потпредседника узете скуштинне, М. Кујунџића, кад је приликом завршне речи у адреској дебати уздизао до неба солидарност и моћ једног Бонтуа — који је на неколико часова пре те беседе већ био банкротирао. Така забразделост у званичном обмањивању само може бити за ооуду, и ми спокојно остављамо својим читаоцима да оцене морално и правно стање једне државе, чији се први министар, на најсвечанијем месту, понаша као — Милан Кујунџић у народној скупштини.

Но у колико на те трагичне моменте аустро-угарске величине можемо са задовољством гледати, у

ЛИСТАК

МОДЕСТА МИЊОНОВА

ПРИПОВЕТКА

Х. Балзак

Превод с францускога.

(НАСТАВАК)

— Ви се варате, Димеји! Ах! кад бих могла погледати у моју кћер!... рече јадна сасна жена.

— Ама кога може да љуби? зашита госпођа Латурнеловица. Што се тиче нас, ја добра стојим за мог Ексипера.

— Неће бити ни Гобенхајм, кога од како јецуконик отишао једва по десет сати недељно видимо, примети Димеји. У осталом овај човек од самх таира и не мисли на Модесту. Његов стриц Гобенхајм-Келер неуретасто му понавља: „Гледај да се обогатиш па да се ожениш Келеровом ћерком.“ Уз овакав програм није се бојати, да он зна ког је рода Модеста. А то су сви мушкарци, што их овде виђамо. Бичу не рачунам овамо, тога сиромаша гуравда; ја га волим, он је, госпођо, ваш Димеји, рече бележниковици. Бича зна врло до-

бро, да кад би и један поглед бадио на Модесту, би га стадо наопана криштења... Нико се иначе не меша с нама. Госпођа Латурнеловица, која од како отле... од како вае је синаша несрећа долази по Модесту да с њом иде у црњу и из цркве је овамо доводи, она је њу добро мотрила ових дана о миси и ништа није око ње ошазила, што би сумњиво било. Најпосле кад већ треба да вам се све каже, ја сам од месец дана амо сваки дан програбуљам све стазе око куће и никад ујутру нисам опазио каква трага... — Грабље нити су скупе, нити је тешко вима руковати, рече Немица.

— А пси? зашита Димеји.

— Заљубљени звају већ да им даду чаробне напоје, одговори госпођа Мињоновница.

— Е онда ми не би дуго остало, виђу Димеји, него да проширам сам себи тавне кроз мозак, ако бисте ви имали право, јер онда би морао бити свему крај!...

— А зашто, Димеји?

— Ех! госпођо, јер не бих могао издржати цукоников поглед, кад он своју кћер, нарочито сад кад му је јединица, не би нашао онако честу, онако поштењу, као што је онда била, кад ми је он на броду регао: „Димеји, нека те не за-

држава страх од тубилишита, ако се тиче образа Модестина!

— По томе познајем вае обојицу! ту ће рећи госпођа Мињоновница дјрнутим гласом.

— Ево бих се смела овим нечитам блаженством опкладити, да је Модеста тако чиста, као што је у колеџи била, рече госпођа Димејевица.

— О! та ја ћу то дознати, само ако ће ми госпођа грофица допустити да нешто пробам, јер стари војници знају, како то иде са војничким лукавством.

— Све ћу вам допустити, што би нам ствар објаснило, само ако неће шкодити нашем последњем детету.

— А како ћеш ти, Ана, удесити, зашита га госпођа Димејевица, да би дознао за тајну девојачку, кад се та тајна тако крије?

— Само ви мене сви слушајте! викну потпоручник, јер сви ми у томе требате. Ово пратко изложјење, које кад би се вешто развило, дало би материјала за читању слику наравна (колике куће могу ту видети пригоде из свога живота!), довољно је да се покаже важност оних ситних појединости о лицима и стварима од овога вечера, кад се стари војник латио да се бори са младом девојком и да из два срца њенога измами љубав, кују је оначила сасна мати.

Сат један прође у грозовитој тишини које су прекидали јерогласке фразе картана при виету.

— Пак!

— Ахут!

— Убио!

— Имамо ли хонера?

— Два или три!

— Осам!

— Ко баца?

Фразе, које данас творе велика узбуђења европске аристократије.

Модеста везаше ништа не чудећи се, што јој мати ћути. Рубац госпође Мињоновнице спаде јој са крила па земљу. Бича скочи да га подигне; он се нађе бичу Модесте и пришапну јој дискући се:

— Узмите се на ум!

Модеста погледа маленицу удивљеним очима, којима зраци као да су им врхови поломљени били, испунише га неоскааном радношћу.

— Ова не љуби никога! рече у себи сиромаш гуровоа, тарући уз то руке да кожу здере.

У тај нар узети Ексипер у кућу, ево га у салон као ветар, па пришапну Димеју:

(Наставиће се)

толико више морамо обратити пажњу на другу изјаву грофа Калнокоја у делегацијама, која се односи на судбу Босне и Херцеговине. Док се до сада избегавало, да се са меродавног места одговори на често постављано питање: шта ће бити са тим провинцијама, — ево је проговорио аустријски министар спољних послова у одбору угарске делегације 6. о. м. и одговорно је и на то питање. Тај његов одговор доносимо због важности своје по „Пест. Лојду“ у целости. Он гласи: „Односно питања у погледу намера владних због будућих одношаја окупираних провинција према монархији изјављујем, да владу руководе исте намере и цели, које су јој биле пред очима кад је приступила окупацији. Па како и данас постоје исте побуде због којих смо у ове земље ушли, то влада нема узрока да промени своје намере и да се одрече задње цели. *Та је цел, да те земље, због којих смо толико грдних жртава поднели, све тешије себи привлачимо и да тамошње становништво уверимо, да ће само под Аустро-Угарском наћи материјалног и моралног благостања.* Што се средстава и путова тиче, који ће нас овој цели привести, о томе не може овде говора бити; и сама заједничка влада није компетентна да о њима реши, пошто је за правилну оцену њихову нужно дубоко и свестрано испитивање свију меродавних чинилаца.“

Ми ћемо се на ову изјаву другом приликом вратити.

ИЗ ЛИСТОВА

в. Страник

„Бечке Опште Новине“, доводе у 760 броју од 31. пр. м. (13. априла п. р.) оширани чланак под насловом: „*Оцртавање Горчакова*“. Како су „Б. О. Н.“ познате као противник Словенства, то је тим значајније, што се и такве новине одзивају о радњи руског старог државника и дипломата са највећим поштовањем. На кад се тако односе према кнезу Горчакову непријатељи Русије и Словенске ствари, овда се може савесним поуздано држати да оцена рада Горчаковљевог, у руским и словенским листовима, мора бити пуна признања и благодарности према великим заслугама које је тај велики дипломата руски учинио словенској ствари. На жалост благодарних „виделовачкој“ влади ми данас у словенској православној Србији, не добијамо готово ни једног руског листа, не на то што га овде не би нико признао и што нам се из Русије не шаљу, но што га „виделовачка“ цензура не пропустити. Па и остали словенски листови слабо се пропустују, док бечки и пештански листови поред свега њиховог бруталног и непријатељског расположења према нама и словенској ствари, пуштају се овако негледимиче. Та само нека се хвали Пироћанчева влада, на је овда све добро, макар се настрало поред тога на све што је нама свето.

Да би упознали наше читаоце са радом и животом тога великог руског и словенског државника, из помесутог бечког листа саопштавамо главнија места: „Александар Михајловић, кога његови руски земљаци радо зваху Горчаков, роди се 16. Јула 1798. као потомак једне породице, за коју се вели да води своје порекло од Рурика, али која је свакако у праву, да своје средство доведе од светог Михаила Черниговског. Васпитање је добио у лицеју у Царском Селу, и вољетеријанизам којим је тамо заданут био, задржао је целог свог века. Учитељ француске литературе беше му неки Будри, Швајцарца из Њушатла. Под тим лажним именом ве скриваше се нико други мањи до рођени брат оног страшног Марата, који је и на самртној постељи својом јакобнизам и атеизам смео на видик извањати. Али је ипак Будри-Мара био без сумње изврстан учитељ, јер ретко да је који Рус тако владао вољетерским језиком као Горчаков. Па и класична знања прибавио је себи у Царском Селу, како мо-

жда ни један од његових садргува; његова славна депеша о пољском устанку од 1863. лорду Русеју показује једно од дивотних места Световојих. Хорација није истина Александар Михајловић никада у својим нотима навађао, али он је употребљавао његове изреке у пријатном животу... Његов вршњак у Царском Селу беше песник „Руслама и Лудмили“, Пушкин. У једној својој песми из млађаног доба желио је овај своме пријатељу „да га Купидо непрестано прати до обале Стиска и ди већ у Кароловој барци на недрима Јелене заспи.“ А то се и збило, песник беше у том случају и пророк. — Александар Михајловић напусти дипломатску каријеру, 1824. био је секретар код посланства у Лондону, 1830. пословања у Фиренцији, 1832. посланички саветник у Бечу. У јесен 1841. постање посланик у Стутгарду, те је као такови провладао једној херци цара Николе за виртембершког престолонаследника Карла, садањег краља. Владалац му се за ту удадбу захваљује; Горчаков је од то доба лепо уписан на зидови палати. На скоро постање заступник свога цара код немачког савезног савета у Франкфурту на Мајни. Он је видео годину 1848. и тада је упознао много што-шта, што му је од пре било непознато: политика на савезу, акција у парламенту. У Франкфурту је упознао пруског посласовоју и доњег посланика на савезном савету, Оттона Бизмарка... На браво споји интимно пријатељство оба ова човека. Можда је било, да су били неслични карактери и разни путеви их једно другом ближе довели; прави екстремисти се додирнују у њима.

У осталом није Горчаков ни у Франкфурту био удаљен од руског живота. У најближој близини Франкфурта, у Висбадему, живљаше јавна руска колонија. Средште овој сачињаваше Јуковсков дом. Василије Јуковски беше учитељ цесаревића, пређашњег руског цара Александра II. Час по појављиваше се као канцелар и вест у Јуковсковом салону већи геније, него овај што је цара однеговао, песник „мртвих душа“ и „ревизора“, Никола Гогољ. Пошто је руском друштву узакну савину показивао, пао је Никола Гогољ у дубокој старости у таку болест, која је покварила многу племениту душу у Николиној ери. Он је очајвао у култури, у цивилизацији, у слободи; повратак староруске простоте изгледало му је као једино средство, да се покварени свет спасе; „кретовосни поход“, да се Византија и Сијон ослободи, ваљао је руском народу да даде прилике, да своју грешност опере у својој сопственој крви. Док су песници сављали о осебној источној Хришћана, о подизању часног крста на Аја Софији, послао је цар Никола кнеза Меничкова у Цариград са својим утампањем у рену његова налета; — кримски рат бунне...

Годину 1854. доведе Горчакова као посланика у Беч. То беше тада за време источне војне најважнија пошта у руској дипломатији. „Моја источна политика“, рече гроф Буа Мајендорфу, „прорисана ми је географском картом.“ Горчаков је имао да потучену Русију заступа у Бечу испочетка само према овдашњем (бечком) кабинету, за тим, за време великих конференција према целом свету. Док је стрци му Михаило, Тотлебом потпомаган, корак по корак измичући, на Карабелвој, на зеленом врху и на Малакову руску ствар са мачем у руци бранио, доде је Александар Михајловић бој био против савезника на зеленом столу у белетажу министарске палате на балском тргу. Тада беше то, када је изашао из салона грофа Буола, исекао од старог сугзе Кадеровске чашу воде и кад је у пола испио, треснуо је о земљу с речма: „Они ће то платити!“ Тада се страшно заклекло против Аустрије, чија је „неблагодарност“ изневадила Јеропу и руског цара, „Аустрија“, рече он тада, „није држава, се n'est d'un gouvernement.“ Та реч нашла је одзива, сва Русија је пламтила од гнева према Аустрији, Александар Михајловић изгледаше као да је у напред обележен за осветлоца народне части, јер он беше носиоца народног осећања. Несеирид, руски министар који беше пореклом Вестфалац, а у Лисабону рођен, мољаше за свој отпуст онга дана, када се париски мир потписао; то и добије уз задржање титуле државног канцелара; а 29. априла 1856. постање Александар Михајловић Горчаков министром спољних послова са титулом државног канцелара — године учења и путовања му се завршише.

(Продужиће се)

Гарашанинов лични и рођени лист виделовачка „Садашњост“, донела је у својем првом броју неки морени рачун под насловом: „Рачун митрополита Михаила“ у коме се износе неке цифре које хоће

да означе оне суме што их је г. митрополит за време српско-турског рата примио као примоћи из Русије, народу нашем. Без сумње да је писац тога морског чланака „славни“ српски књижевнички сваштар. Ми знамо куда се црпа са тима рачунима. Али Ђорџићек не гађа онамо куда је наперен, но само износи крајњу бедност оних који су га наперили. Сваки поштен Србин уверен је о савесном руковању г. митрополитом са оном примоћи која је у новцу и иначе слата нама за време рата са стране а поглавито из Русије. Г. митрополит је о свакој послатој суми поднео рачуне онима који су то слали и они су потпуно задовољни. А и „друштво црвеног крста“ и држава има исправне рачуне о раду г. митрополитовом за време нашег рата. А виделовачка влада, па и патријарх, Садашњост“ добро знају, да г. митрополиту велики део онога новца што га споменише „Садашњост“ није ни дошао до руке, него је из поште предат управо државној благајни, а г. митрополит, као адресант, потписао је само реченице. Оволико за сад.

ВЕСТИ ИЗ НАРОДА

Из *Туррије* пишу нам, да је нови начелник ужички Браловић, при сесељу свом из Туррије, увијао и паковао све своје ствари од најмање па до највеће новинама. Те новине биле су све сами опозициони листови, који су задржавани, да се не шаљу разним селским општинама и појединим лицима. Многи људи са села претплатили су се на „Српску Независност“ и лист им се редовно шаље, но они га никако не добијају, а то за то што их полицијске власти по примеру Браловића при себи задржавају. Па сад нека ко каже, да је сваки закон за „виделовце“ просто слово на хартији јер га они нигде не вермају, но суда терају свој партијски беш. Слободу су штампаше виделовци за то дали да би више закона било на хартији, и да би што шареније обезбедили своју владавину, те да се у томе спољном и мртвом шаренију изгуби њихова самовоља, која их у сваком њиховом раду руководи. „Виделовци“ кад хоће своју несавесну радњу да бране они махом показују на вајне слободе па и на слободу штампе што су их корсеме они дали народу, и тиме хоће да војују противу својих противника. Но то је жалосна одбрана кад се сваки живи већ потпуно уверио, да су сви закони па и закон о слободи штампе прето слово на хартији, док се у самој ствари тера свуда беш и самовоља.

Из *Ужица* пишу нам, како је нови начелник Браловић почео у велико да развија своју полицијску енергију. Наравно да га у том послу не руководи закон но „унушето“ што га је добио при подаску од Гарашанина. А какова то упуства могу бити показује Браловић својим радом. Гонења, иштити кивење и апшење отпочело је, а куд ће то све одвести виделовци? У Ужицама наступило је грозно време, оно личи на илковицију. Алекса Протов је главни догаваник ако не и руковођа Браловићевих. Њих двоје сада пале и жару по Ужицама. Што Алекса оком то Браловић својом.

Даје нам јављају из истог места, како су проишли у Ужицама они Ариљци које је Алекса позвао да му чине неке овације, наравно за његове рођеве паре. Ужичани тога дана у вече, када се та „свечаност“ хтела обавити, похватају те Ариљце те их што но у речи добро пропусте кроз шаке; ту је дошло и до револвера. Због ове ствари осуђено је неколико најбољих грађана на 20 дана затвора. Да ли су ти грађани криви то је друго питање. Сила Бога не моли. Занета ово су жалосне појаве, али онај који их је проузроковао поући ће и сву одговорност за њих. Што ко сеје оно му и није. Паодови чисте уставности „виделовачке“ брзо сазревају, и они ће сву горчину њихову сами кусати.

У четвртак 8. о. м. Кренула су се *Нисова Величанство Краљ и Краљица* са Краљевићем наследником у 10 часова пре подне паробродом за Шабац, где су тога исто дана у 5½ часова по подне приспели. Као што је познато; Краљ ће из Шапца поћи даље по земљи да обиђе неке вароши и округе, а Краљица са Краљевићем враћа се из Шапца натраг у Београд.

— Чујемо од очевидаца, да је око ускрса била велика битка у Босни не далеко од српске границе, ужичког округа, тако да су се са српске земље могли чути топови и видети дим од праха. Да је битка била врло жестока, види се и по томе, што су по казивању путника, у Сарајево довели са севера **педесет кола рањеника**. То се могло знати, да ће и Босна устати, чим грание продеће, а она битка показује, да је већ устала и северна Босна.

— Краљевићем указом од 1. Априла пререштен је Милутиновић, из среза брзо-паланачког у срез крајински за начелника а досадашњи начелник среза крајинског Лаза Прудовић у срез брзо-паланачки, обојица по потреби службе.

Шта је руководило Гарашанина, да учини овај прештај лако је погодити. Капетан Лаза истина је био веран слуга и вршио је све како је хтео Гарашанин, али некако капетан Миливоје је удесио и опробавио за оно што хоће сада Гарашанин да чини пред изборе, да би осујетио избор опозиционара у срезу крајинском. Он је и као срески писар у томе срезу за време Чумићево показао своју „врлину“ у апшењу и кивењу невиних људи, па ће и сада моћи то чинити, боље но што би Лаза чинио, који хоће знате мало и да врдне.

Али прошла су времена. Неће помоћи на туце Миливоје да се сузобије народна свест, а сви незаконни напори Гарашанинове полиције само ће поштрити у народу енергију да што јаче стане на браник својих права и интереса.

— Јуче је сахрањена *Јелена М. Симић* удовица покојног Милана Симића бившег управитеља народног позоршта. Ванредно велики број зналаца и поштовалаца испратилише покојницу до вечне куће. Мир пелу њеном.

Повампирени Домишљан „Садашњост“
„Живно диспозициони фонд“
„Поју богу твојему за готове новце.“
Каларовић.

Нова клеветуша са пољу журналистике, последњи изданак испод пуора кајмакмије, тек што се јавио на свет, а већ се показа од које је горе лист; јер ветар, који прошлх дана јако дуваше у неколико разнесе наспај Грочански, којим покривен бијаше.

„Садашњост“, подбачено мезимиче „виделовачко“, тек што се појави, већ надмаши у грдњама, подметавњима, клеветима и лакама, не само скоро упокојеног „Домишљана“ већ и свог поочима, отрцао „видело.“

То је лист (или фирма под којом се хоће да завара прави траг) који је узео на се „...да будним оком прати рад своју партију, како оне која је на влади (sic!), тако и оне које су у опозицији, ...и да рад сваке политичке личности, онде где она хоће да трјује на рачун партије и народних интереса, осуди без страсти („Напредњаци“ без страсти!?)“

Тај лист предузео је у ствари да грди и оцрнује оне уважене личности, од којих му *тосе вазиру*. Он удара на све опозиционе листове који не даду „напредњацима“ да муте воду; а узима у заштиту „напредњачке“ и њихове пришестље, па у реду ових и злогласног Јадранског политичаца *Мату*. Замахујући троструком десетогодишњом камцијом реде-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

зашки прослављеног дринског војводе Милоша, — ево како се и колико „Садашњост“ држи свога програма: у својој 9. броју од 6. ов. мес. она напада и мена, речима:

„Знамо да се бив. Начелнику Кости Павловићу, већ досадило у редакцији „Брке“ прилепливати марке и т. д.

„Садашњости“, која се у прљавштину не разликује од својих госа, ја небих баш ни речи одговарао, јер она не би вредна била ни онога мастила које би се потрошило. Неби то чинио ни ради оних који ме позивају; али, за обавештење оних који још не познају недоношче, које је излетило испод точка грочанске воденице, ја каквим измишљотинама части своје читаоце — изјављујем ово:

„Зна се ко је уредник „Брке“; но ја незнам ни ко му је администратор, ни ко му је редакција, ни да ли му се и какве марке лепе.“

Како је дакле могла „Садашњост“ да онако безочно лаже своје читаоце?! Тако — ли она критикује јаван рад политичких личности?! Да — ли имају још каква стида клеветуше „напредњачке“?!

Крајње би време било, да се овану измишљотине и да престану варати свет.

Кисела је јабука коју су оне загризле, па им ни претња троструком камџијом неће помоћи. Слободна штампа, слобода збора и договора и трострука камџија! Бого благи како се и нехотице „напредњаци“ издају. Ни више ни мање, желели би да сада подупру слободу троструком камџијом, као што 1876. год. „Миба“ и њему подобни будише јунаштво Српских војника на Јавору, ударајући им свирепо по 50 и више багана. Јест, види се да „напредњаци“ жуђе за батинама; али „прође сивац крушевац“, и само успомена виного рада неће проћи. Но на страну с' тим већ. Да је „напредњацима“ збиља стало, да се будимж оком прати рад и оне партије која је „на влади“ они би прво и прво изнели на среду рачуне банкрота Бонтуга. а не би им ни на ум падо да се брину, ко лепи марке на „Брку“, јер ово се читалаца „Садашњости“ не тиче, а оно се тиче сваког Србина. Али, хтели они или не хтели давати прав г рачуна, (да се послужимо речима „Садашњости“ број 2, струбац други). „Ми се надамо да ни то неће дуго трајати јер ће најзад доћи дан, да сваки положи своје рачуне, и онда тешко ономе који је лагао и туђу муку јео“; још се надамо, да ће се у реду испит рачуна наћи и ко плаћа „ругу“ да неодговорна напада и трди људе.

Оволико за сад, а кад дође време правим рачунима, онда и више.

К. Ст. Павловић.

ИЗЈАВА ИЗ НАРОДА

Николи Крупежевићу попу из В. Крене. Данаас случајно добисмо твој одговор у Виделу бр. 54 којим поред осталих помњивш и Селевчане као твоје бираче, поздрављају их из скупштине.

Да неби народ помислио да су те заиста бирали Селевчани, ми јавно и отворено кажемо ти да то није истина. Ми смо били повереници и за тебе гласали нисмо не примамо твог поздрава; шта те је руководило да тако напишеш, чудимо се, кад сам знаш да то није истина.

Лепо си рекао да ти нас разумеш и да ми тебе разумемо на зато нисмо те ни бирали.

У поздраву или боље рећи одговору многог си које шта набрајао што ми ама баш ништа не принишћемо у твоје заслуге. Најпосле реко си и то, да је данашњој скупштини и влади пало у део да прогласи Србију за краљевину а невог владатоца за краља. То је све лепо, и то је заиста жеља вајкадашња целог народа српског; али ми опет, знајући вас издавна, не бисмо ни најмање рекли да ту има твоје заслуге, но одобрили би смо и одобравамо оно што је вас овако дивно најбољи ваш друг Никола Тодоровић из Водича са осталима у Самоуправи бр. 52 описао.

Кад хвалишеш данашњу владу а кудниш пређашњу, и кад кажеш да су полиција

украћени рукави што изгледа да и ту има ваше заслуге, онда слаже ли се са тим ово твоје писмо, које си 14 августа пр. год. написао и твоме колеги Кости Цветковићу, попу у Селевцу; из Београда послао и које гласи овако:

Драги Којо.

Примио сам твоје писмо, виход шта ми пишеш. Стева наш и мени је писао овамо.

Поздрави Раика и поп Стеву и све наше, мништар је надокно начелнику да дође, извиди жалбу противу Милије и да га збаци, но ви тамо старајте се за доказе; и јутрос је један налог начелнику послат.

Тако исто треба да се сложите за новог кмета. Платио сам за тебе „Видело“ за Август, Септембер и Октомбер, добијајеш.

Одмах наћи Алексу коџијаша и погоди га и плати да иде 21 или 22 ов. м. рано у Крелу да моју Љубицу и децу доведе у Смедерово за лау да дођу у Београд за неколико дана.

Мој слуга јављаће ти кад затребаш у парохији.

Нек ти каже од та два дана кад може те јави мојој Љубици.

Мило ми је што си добио позив за Сапраорач.

Кажи поп Стеви да ће влада идуће скупштине подвести предлог о поболшању свештеничког стања.

Не јављаш ми ништа има ли што ново код тебе.

Поздрави све наше и прими са Милком и децом искрени поздрав од твог пријатеља,

Н. Крупежевић.

Не заборави да погодиш Алексу на пошто можеш.

Од сад требниј и јепитрахиљ биће у школи код учитеља.

Кажи брат Марку Јакшићу да га је Милија писмено тужио капетану да чува и прикрива лошове хајдуке.

Н. Крупежевић.

Видиш, попе, твој одговор „поздрав“, како си осакатио, ко може сад у њега вероват? Кажеш да су полицији скраћени рукави а признајеш да је мништар наредно да се кмет збаци. Шта је сад то, дал имаде г. мништар друга преча посла ил да се меша чак у кметове и ствари општинске, сигурно по твоме мољавању. Призвај да полиција сад баш много ради којешта што до сад није смела. Куд сад попе? Знаш ли да ми сви имамо очи па зато кажемо ти у бри да ти ништа не верујемо и по ново велимо не примамо твојих поздрава, даље од нас са твојим поштењем!

Ако ти ово не буде доста добићеш јошт.

31 Марта 1882 год. Селевац.

Милија Р. Лазић, Мата Маричић, Станко Станковић, Мијанло Милашиновић, Панта Дачић, Милија Живанчевић, Мијанло Лазић, Радоје Репић, Ђурађ Савић, Миливоје Кеџић, Живко Терзић, Стеван Лазић, Тодосије Лазић, Лазар Лазић, Иван Бирташевић, Благоје Живанчевић, Ђурађ Ишић, Огњан Невенчић, Јеласије Живановић, Милија Тодоровић, Живко Вацкић, Живко Крстић, Ранко Милојевић, Стојадин Бајчетић, Миливоје Јакшић, Милан Стојић, Обрен Урошевић.

ПОРУКЕ И ОТПОРКЕ

Чачак. — г. Ср. М. Гавриловићу. Са послатом раније сумок одушежи сте на време од 1 Окт. до конда Дек. 1881 год. За време пак од 1 Јануара ове год. па на даље можете нам послати поштаском упутницом или предати г. Ник. Радовановићу, трговцу там.

Лесковац. — г. М. Б. Примали смо 6 дин. Ситиштво. — г. Ал. Стојаковићу. Примили смо 8 дин. и на ту суму платили поштарине 2 дин. и 10 п. Изволте нам дакле идуће четврта то наклади.

Лесковац. — г. М. С. М. По вашој препоруци поступио смо, а за 1 четврт ове год. очекујемо предплату.

Кралујевац. — г. Бож. М. Вуковићу. Примили смо вашу карту од 5 ов. м. и са захвалношћу прихваћемо вашу понуду.

Шва. — Општинском суду. Очекујући досадану предплату у 12 дин. жао нам је, што морамо најавити да нам је немогуће салати лист „бесплатно“ као што суд у писму својом од 6 ов. м. наговештаје.

АДМИНИСТРАЦИЈА „Српске Независности“

Огласи

КРАГУЈЕВЧАНИМА

Мебл, ПОТПУНА ГАРНИТУРА, нов по најновијем укусу, продаје се. Упитати за цену г. Вељка Ј. Нешковића трговца, а код њега се може и видети. Бр. 107. 1—3

Лепе ЛАКЕ КАР УЦЕ, СА ДВА добра сшарена коња, једне длаке и висине, продају се са целим прибором за готов новац а и на почек. Упитати у редакцији овог листа. Бр. 108 1—3

Г.Г. Члановима Београд. Стрел. Дружине.

Управни одбор штампаше свој извештај о својој радњи за ову годину дана, и тако штампан предаће се збору, који ће се према статусу тима скоро држати. — Том приликом штампаше се и имена оних чланова, који нису своје улоге до сад предали. —

О овоме се извештавају г.г. чланови на време с тим, да сваки који улог није предао, може до 22 ов. м, предати дружинском благајнику, јер ће се после тог времена имена свију, који нису улож положили штампати. —

1—4 **Одбор.**

НОВ БИЛИЈАР

има на продају. Упитати у Администрацији „Српске Независности.“ 1—4

НОВАЦА ЗА ИЗДАВАЊЕ НА залогу од вредности у свакој своти а тако исто и плаћате упитати Миту Петровића у кафани код Париза.

Мита Петровић.

бр. 102 2—3

LA PULCHERINE EAU de BEAUTE водица за улепшавање лица. Она растерује нимало не повређујући кожу све пеге боре с лица. Флаша стоји 5 франака по флаше 3 франка.

SAVON PULCHERINE комад 150 франка Кутија 4 франка.

EAU FERRIQUE Боја изврена за кошу и за браду. Флаша кошта 3-50 франака. J. Lacouture, 29 Rue de Clingancourt Paris.

У Београду код Јов. Дилбера Апотекара. 2—52

ЛОВАЧКО ОРУЖЈЕ ГАЛАНДА првог фабриканта европског; 13. rue d'Hauteville, Paris, са фабрикама у Бирмингхаму и у Лијежу. — *Албум Галандов*, велико дело о оружју прве се гратис е франко, на захтев шаевог плаћеног писма. M. Galand, fabricant d'armes 33. rue d'Hauteville, Paris. 9—52

КУПАТИЛО БАДЕН

КОД БЕЧА НЕПРЕКИДНО ЛЕЧЕЊЕ ПРЕКО ЦЕЛЕ ГОДИНЕ. ОТВАРАЊЕ ЛЕТЊЕ СЕЗОНЕ 1 МАЈА

Стародревна, још Римљанима позната *алкалично-салинска врела* (сумпорикиселог креча врела) 13 купатила са топлотом од 27° до 35° Циљујеови чувени дејством својих разних ступања температуре. Услед овог својства, својом природном топлотом, без потребе вештачког хлађења, веома су удесна за разне болести, које условљавају и одговарајуће ступње топлоте.

Њихова лецидвена моћ употребљује се против: *реуматизма скрофула шизта, натарга невраљжија* (болести нерва), *севање у зглобовима и узетостима кожним болестима и костобоље, болестима после повреде и тровања металима*, нарочито употребом *живе*.

Годишња посета износи на 11.000 особа. Употребљених купатила 1881 године 150.000

Саобраћавајући духу времена и потребама, ово купатило удешено је тако да се могу употребљавати и *општа и посебна купатила: шарна с гушењима у кадрама, изводена и биљна, минерална и ладноводна, за плавоње и обично купање*, тако исто *инхалације, пићење сурутке и лецење с трофежб*.

Ово купатило које је само један сат железницом удаљено од Беча има дражестан положај, обрасло је лиснатом и иглицастом шумом, испрекрштано најкраснијим шеталиштима. Најдешња уживања прибавља возка железницом и колима у свима правцима у брда и планине; те с тога је ово купатило како својим лецидбеним својством, тако и удобностима и увселенима у сваком погледу препоручљиво. Сваки дан свира три пута купатилска капела у величанственом, сеновитом парку, сваки дан позоринне преставе (лети у арени), концерти, балови трке и др.

Осим тога посјетиоцима служе за употребу разни изврени хотели: хотел-гарни и друге кафане и ресторатерије; љупке виле (пољска добра) и приватна намештена обиталишта са бањима већином. Пошта, телеграф и железница везује ово место са целим светом.

Извешћа даје купатилска комисија 1-6

НА ЗНАЊЕ

3/15. АПРИЛА О. Г. ОТВАРА СЕ БАЊА СА ЛАДНОМ ЛЕКОВИТОМ ВОДОМ „РУДОЛФСБАД“ У ДОЊОЈ АУСТРИЈИ

Јужно железничка станица *Пајербах*, 2 часа са јужном железницом дакеко од Беча, лецење водом (електрицитет и масажа); 1 Маја отпочиње лецење са тазе млеком, млеком и свим сортама минералних вода, а 1 Јуна се отвара *купатило швимшул* 16—18° Реомпра, и широко 730 метара.

Рајхенау лежи у једној од најлепших алпских долина Дољне Аустрије, заштићен од свију страна положајем; свежа изворна вода, здрав планински ваздух, добра храна и удобни квартири препоручују бављење у Рудолфсбаду, тој лековитој бањи хладне воде која од 15 година постоји.

Проспекте доставља на захтевање Инспекција бање бесплатно. Ближа извешћа даје Dr. Ferdinand Siegel Curarzt.

J. M. Weissnix Eigenthümer.

Бр. 44 3—3